

P L S K I
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Wskaźniki zmian kosztów bezpośrednich i cen podstawowych produktów rolnych w latach 2009-2010

WARSZAWA 2010

Wskaźniki zmian kosztów bezpośrednich i cen podstawowych produktów rolnych w latach 2009-2010

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

mgr inż. Irena Augustyńska-Grzymek

mgr inż. Marcin Cholewa

mgr Mariusz Dziwulski

mgr Konrad Jabłoński

dr inż. Aldona Skarzyńska

Warszawa 2010

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
- Państwowy Instytut Badawczy
Zakład Rachunkowości Rolnej
00-950 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. nr 984
Tel.: (0 22) 50 54 439
Tel./faks: (0 22) 826 93 22
E-mail: portal@fadm.pl
Internet: www.fadm.pl; www.polskifadm.eu

SYTUACJA PRODUKCYJNO-EKONOMICZNA W LATACH 2009-2010

W **2009 roku** odnotowano wzrost produkcji rolniczej, przy czym szacuje się, że wzrost ten nieco wyhamował w porównaniu do roku 2008 osiągając poziom 2,4%. Było to wynikiem wzrostu o 3,0% produkcji roślinnej, i 1,6% wzrostu produkcji zwierzęcej.¹

Jak podaje GUS, wzrost produkcji roślinnej spowodowany był zwiększeniem zbiorów większości głównych ziemiopłodów, tj. zbóż ogółem - o 7,8%, rzepaku - o 18,6%, buraków cukrowych - o 24,5% i warzyw gruntowych - 8,6%. Korzystne warunki agrometeorologiczne występujące w trakcie wegetacji oraz wzrost powierzchni większości upraw, pomimo zmniejszonego zużycia środków plonotwórczych, wpłynęły na wzrost plonowania. Natomiast wzrost o 1,6% produkcji zwierzęcej miał miejsce głównie w wyniku wzrostu produkcji żywca drobiowego - o 7,1% oraz wołowego - o 2,5%, a także jaj kurzych - o 4,0% i mleka o 0,2%.

Po znacznym spadku cen skupu w roku poprzednim, ceny większości zbóż w 2009 roku utrzymywały się na relatywnie niskim poziomie. W 2009 roku średnio za pszenicę i żyto w skupie płacono odpowiednio o 24,9% i o 36,6% mniej niż w przed rokiem. Skrajnie niskie ceny zbóż wpłynęły na poprawę relacji cen trzoda:zboża, które są wymiernym wskaźnikiem sytuacji dochodowej producentów mięsa wieprzowego. Niekorzystne relacje cenowe w produkcji żywca wieprzowego w latach 2006-2007 doprowadziły do głębokiego spadku poglobia w 2008 roku, co przełożyło się na bardzo niską podaż żywca w 2009 roku. Sytuacja spowodowała wzrost cen skupu żywca wieprzowego w 2009 roku o 13,8% w stosunku do roku 2008. Poprawiła się również koniunktura na rynku wołowiny, a spowodowana była przede wszystkim wzrostem cen skupu w 2009 roku - w skupie żywec podrożał o 12,2%, a młode bydło rzeźne o 11,7%. Na rynku mleka, sytuacja cenowa ustabilizował się dopiero we wrześniu 2009 roku, po długotrwałym spadku cen trwającym od początku 2008 roku. Po dynamicznym wzroście cen trwającym do końca 2009 roku, ceny skupu mleka w relacji grudzień 2009/grudzień 2008 były o 17,9% wyższe niż przed rokiem. Jednak w wyniku wcześniejszego, głębokiego spadku cen, średnio w 2009 roku za skupowany surowiec płacono jednak 89,62 zł/hl, tj. o 12,4% mniej niż rok wcześniej.

W analizie dochodów uzyskiwanych z rolniczych działalności produkcyjnych bardzo ważne miejsce zajmują koszty związane ze środkami zaangażowanymi w procesie produkcji rolnej. To one obniżają wartość produkcji, pozostawiając rolnikowi pewną część środków, które

¹ *Rolnictwo w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010.

może wydać na bieżące cele, zaoszczędzić czy zainwestować. Nie bez znaczenia są więc ceny tych środków, na które niestety rolnik nie ma wpływu.

Dane GUS wykazały, że w 2009 roku dynamika wzrostu niektórych cen towarów i usług zakupywanych na bieżącą produkcję rolniczą oraz przeznaczonych na cele inwestycyjne była wyraźnie niższa niż przed rokiem. Cena nawozów wzrosła średnio o 7,1%, środków ochrony roślin – o 7,0%, obsługi maszynowej produkcji rolniczej o 6,2%, zwierząt hodowlanych o 3,5%, i usług weterynaryjnych o 2,9%. W stosunku do roku poprzedniego obniżyły się natomiast koszty związane z zakupem nasion siewnych - o 10,1%, pasz - o 6,0%, paliw- o 2,6% i materiałów budowlanych - o 1,9%.

Zgodnie z informacjami GUS, w 2009 roku rynkowe uwarunkowania produkcji rolnej pogorszyły się w mniejszym stopniu niż w roku poprzednim. Szacuje się, że w wyniku spadku dynamiki cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne, która obniżyła się w stosunku do roku poprzedniego oraz wzrostu cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i na cele inwestycyjne, **wskaźnik relacji cen („nożyce cen”)** wynosił 96,1% wobec 90,1% w 2008 roku².

W **2010 roku** na wielkość produkcji roślinnej wpływ miały³:

- ◆ dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie roślin zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku w końcowej fazie wzrostu przed ich wejściem w stan zimowego spoczynku na jesieni 2009 roku;
- ◆ zwiększenie powierzchni uprawy kukurydzy na ziarno (o około 9%);
- ◆ na ogół dobry stan zasiewów ozimych wiosną 2010 roku;
- ◆ brak opadów w lipcu oraz opady o charakterze burzowym w sierpniu (bez opadów deszczu o charakterze ciągłym), które hamowały rozwój zarazy ziemniaka, co korzystnie wpłynęło na stan plantacji ziemniaków w gospodarstwach małych, gdzie nie prowadzi się regularnej ochrony roślin;
- ◆ poprawiająca się struktura upraw ziemniaków w kraju oraz specjalizacja produkcji;
- ◆ dobre uwilgotnienie większości gleb lekkich, na których uprawiane są ziemniaki w mniejszych gospodarstwach;
- ◆ korzystanie z programów pomocowych UE przyczynia się do poprawy wyposażenia gospodarstw rolnych w nowoczesne, wysokowydajne maszyny, umożliwiające szybsze i precyzyjne wykonanie prac polowych;
- ◆ niezbyt dobre warunki zimowania upraw ozimych (zaorano 1,3% zasianej powierzchni zbóż ozimych oraz 3,1% powierzchni zasianej rzepakiem i rzepikiem ozimym);
- ◆ zmniejszenie powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w porównaniu do roku poprzedniego – o około 1,4%;

² Patrz odnośnik 1 str. 3.

³ *Przedwzrostkowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa*, GUS, Warszawa 2010.

- ◆ chłody oraz znaczny nadmiar wilgoci w glebie w II połowie kwietnia i w maju, co powodowało opóźnienie siewów zbóż jarych, niezbyt dobre wschody oraz słaby wzrost i rozwój roślin w początkowej fazie wegetacji;
- ◆ przesiewy buraków cukrowych i niektórych gatunków warzyw gruntowych spowodowane nadmiernym uwilgotnieniem gleby;
- ◆ słabe działanie herbicydów w początkowym okresie wzrostu upraw (w kwietniu i na początku maja) spowodowane nadmiarem opadów;
- ◆ wtórne zachwaszczenie plantacji w dalszym okresie wegetacji spowodowane ekstremalnymi warunkami pogodowymi, a mianowicie częstymi gwałtownymi opadami deszczu, silnymi wiatrami, wysokimi temperaturami powietrza - uniemożliwiającymi zastosowanie chemicznego i mechanicznego zwalczania chwastów;
- ◆ ograniczony poziom nawożenia upraw;
- ◆ mniejsza ilość stosowanych przez rolników zabiegów agrotechnicznych w tym ochrony roślin i uprawek pielęgnacyjnych - brak możliwości wjazdu na podmokłe pola;
- ◆ stosunkowo niewielkie wykorzystanie w uprawie kwalifikowanego materiału siewnego i sadzeniakowego;
- ◆ prowadzenie żniw i sianokosów w trudnych warunkach atmosferycznych, co pogorszyło jakość zbieranego ziarna oraz zwiększyło straty (wyleganie zbóż oraz rzepaku i rzepiku, osypywanie się nasion z łuszczyń i porastanie ziarna);
- ◆ występujące w sierpniu intensywne opady deszczu, powodujące podtopienia pól i powodzie spowodowały, że w wielu gospodarstwach rolnych odnotowano dalsze straty w uprawach rolnych i ogrodniczych oraz na trwałych użytkach zielonych.

W efekcie, warunki agrometeorologiczne panujące w 2010 roku były niesprzyjające dla zbóż - GUS oszacował zbiory zbóż ogółem na poziomie o 8,5% niższym niż przed rokiem, o czym zadecydowało ich niższe plonowanie, w tym:⁴

- ◆ pszenicy ozimej - o 4,4%;
- ◆ żyta ozimego - 12,0%;
- ◆ pszenżyta ozimego - o 8,3%;
- ◆ jęczmienia ozimego - o 8,2%;
- ◆ pszenicy jarej - o 6,7%;
- ◆ jęczmienia jarego - o 8,0%;
- ◆ owsa - o 7,8%;
- ◆ pszenżyta jarego - o 8,9%;
- ◆ mieszanek zbożowych jarych - o 6,6%;
- ◆ kukurydzy - o 7,7%.

Spadek plonów odnotowano również w przypadku pozostałych ważnych upraw - w przypadku rzepaku i rzepiku plony były niższe o 12,3%, plony ziemniaków obniżyły się o 6,3%, natomiast plonowanie buraków cukrowych było niższe o 9,6%.

⁴ Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych, GUS, Warszawa 2010.

W 2010 roku na wielkość produkcji zwierzęcej wpływ miały:⁵

- ◆ zmiany pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zmiany struktury stada tj.:
 - wzrost (stan w czerwcu 2010 roku) – w porównaniu do czerwca 2009 roku – pogłowia bydła (o 0,4%), w tym spadek pogłowia cieląt w wieku poniżej 1 roku – o 1,0%, wzrost pogłowia młodego bydła w wieku 1-2 lat – o 3,3% i utrzymanie się na poziomie roku ubiegłego pogłowia bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej; w strukturze stada bydła zmniejszył się udział grupy cieląt oraz bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej, zwiększył się natomiast udział młodego bydła w wieku 1-2 lat;
 - dalszy spadek (o 9,9%) pogłowia owiec, w tym liczebność macierek owczych zmniejszyła się o 9,6%; w strukturze pogłowia owiec ogółem udział macierek wynosił 63,1% i w porównaniu z czerwcem 2009 roku zwiększył się o 0,2 p.p.;
 - wzrost (stan w końcu lipca 2010 roku) pogłowia trzody chlewnej o 4,1% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, przy czym w strukturze stada zmniejszył się udział macior i prosiąt o wadze do 20 kg, zwiększył się natomiast udział warchlaków o wadze od 20 do 50 kg i tuczników;
- ◆ wyraźny wzrost cen skupu mleka – w okresie I-X 2010 roku do analogicznego okresu roku poprzedniego cena skupu mleka wzrosła o 19,0%;
- ◆ drastyczny spadek ceny skupu żywca wieprzowego – w okresie I-X 2010 roku do analogicznego okresu roku poprzedniego cena skupu żywca spadła o 17,4%;
- ◆ utrzymanie się ceny żywca wołowego na poziomie roku poprzedniego;
- ◆ relatywnie stabilne ceny środków do produkcji zwierzęcej.

Od początku br. (tj. 2010), pod wpływem dobrej koniunktury na światowym rynku **mleka** oraz przy obniżonej krajowej podaży surowca, jego ceny utrzymują się na poziomie wyższym od bardzo niskiego przed rokiem. W okresie styczeń–wrzesień br. podmioty rynkowe skupiły mniej o 2,9% mleka niż przed rokiem. We wrześniu br., przy ponownym sezonowym spadku podaży surowca, przeciętna cena mleka wzrosła o 2,7% w stosunku do poprzedniego miesiąca i była o 21,6% wyższa niż przed rokiem.

Spadek cen **żywca wieprzowego**, przy jednoczesnym wzroście cen zbóż po zbiorach 2010 r., wpłynął zasadniczo na pogorszenie opłacalności chowu trzody chlewnej. Relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach we wrześniu br. ukształtowała się na niekorzystnym dla producentów żywca poziomie i wyniosła 7,4, wobec 11,1 przed rokiem. We wrześniu br. utrzymała się, notowana od maja br., spadkowa tendencja cen prosiąt do dalszego chowu. Ceny prosiąt były niższe o 6,0% niż przed miesiącem i o 36,0% niż przed rokiem. Za 1 prosię na targowiskach płacono 115,17 zł. Stan pogłowia trzody chlewnej w końcu lipca 2010 roku wskazuje na utrzymywanie się trendu wzrostowego w chowie świń

⁵ *Pogłowia bydła i owiec według stanu w czerwcu 2010 r.*, GUS, Warszawa 2010; *Pogłowia trzody chlewnej według stanu w końcu lipca 2010 roku*, GUS, Warszawa 2010.

choć pojawiły się już pierwsze symptomy zapowiadające ograniczanie chowu przez producentów żywca wieprzowego. O ile wzrosło bowiem w skali roku ogólne pogłowie trzody chlewnej (o 4,1%), to odnotowano jednocześnie zmniejszenie liczebności grupy loch prośnych, co zapowiadać może niższe stany prosiąt i warchlaków w końcu bieżącego roku, a w konsekwencji wyhamowanie produkcji. Aktualna sytuacja w chowie trzody chlewnej jest wypadkową pogarszających się uwarunkowań produkcyjno-rynkowych obserwowanych już od początku IV kwartału 2009 roku. W omawianym okresie odnotowano w skali roku skokowy spadek cen żywca wieprzowego zarówno w skupie, jak i na targowiskach oraz powolny wzrost cen zbóż w obrotach wolnorynkowych, które wprawdzie utrzymywały się jeszcze na poziomie niższym niż w 2009 roku, ale począwszy od czerwca br. spadek cen zbóż w sposób istotny wyhamował. W porównaniu do ub. roku (tj. 2009) relacje wszystkich środków produkcji do cen żywca wieprzowego uległy pogorszeniu.

Na rynku rolnym w okresie trzech kwartałów 2010 roku odnotowano znaczące zmiany cen podstawowych produktów rolnych. We wrześniu br. ceny skupu zbóż, żywca drobiowego, wieprzowego i mleka w porównaniu ze styczniem br. były wyższe. Obniżyły się natomiast przeciętne ceny żywca wołowego i ziemniaków. W okresie styczeń – wrzesień 2010 roku przeciętne ceny zbóż przekroczyły poziom sprzed roku, na co wpłynęły znaczne wzrosty cen w kolejnych miesiącach po zbiorach. Dużo wyższe były również ceny mleka (przy niskim poziomie cen ubiegłorocznych). Poniżej poziomu sprzed roku ukształtowały się ceny żywca rzeźnego.

Od początku 2010 roku zmiany cen wpływały stopniowo na poprawę relacji cen środków produkcji do cen skupu zbóż i żywca wieprzowego, przy czym, w porównaniu do ubiegłego roku relacje wszystkich środków produkcji do cen żywca wieprzowego uległy pogorszeniu. W kolejnych kwartałach br. osłabiły się relacje cen środków produkcji do cen żywca wołowego, natomiast utrzymały na tym samym poziomie lub poprawiły się relacje do cen mleka.⁶

⁶ Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. I-III kwartał 2010 r., GUS, Warszawa 2010.

Wyniki rachunków symulacyjnych przeprowadzonych dla produktów rolniczych w 2010 roku

Wykonana symulacja pozwoliła na przeprowadzenie oceny uzyskanych w 2010 roku wyników oraz odniesienia ich do wyników uzyskanych w 2009 roku. Poprowadzone rachunki ujawniły zróżnicowanie kierunku zmian dochodów z poszczególnych produktów rolnych. W przypadku roślin zbożowych dla których wykonano symulacje (pszenica ozima, żyto ozime, jęczmień jary) zaobserwowano zdecydowaną poprawę sytuacji dochodowej. Wzrost dochodów był wynikiem głównie oszacowanego wzrostu cen sprzedaży ziarna (od 33 do 75%), ale również spadku kosztów uprawy ogółem (od 4 do 8%). Pomimo zauważalnego obniżenia się plonowania rozpatrywanych zbóż (od 6 do 12%), rolnicy z samej tylko produkcji zrealizowali dochody, które w pełni pozwoliły opłacić zaangażowane nakłady pracy własnej. W porównaniu do roku 2009, kiedy rolnicy w niektórych przypadkach ponieśli straty (np. z uprawy żyta), uwarunkowania (przede wszystkim cenowe) spowodowały jednoznaczną poprawę sytuacji dochodowej. Obrazują to wielkości wskaźnika opłacalności, który w przypadku pszenicy wzrósł o 31,8 pkt. proc., jęczmienia - o 45,4 pkt. proc., natomiast żyta - aż o 65,2 pkt. proc. Uprawa rzepaku ozimego w 2010 roku, (pomimo blisko 12% spadku plonów) również pozwoliła wygenerować wyższe dochody niż rok wcześniej (wskaźnik opłacalności wzrósł w tym przypadku o 16,2 p.p.), o czym zadecydował wzrost ceny sprzedaży nasion (o 27%), a także spadek kosztów uprawy (o 3%). Spadek kosztów uprawy zbóż i rzepaku był wywołany głównie przez niższe koszty nawożenia tych upraw (od 15 do 19%) a także obniżenie się kosztu materiału siewnego. Natomiast spadek kosztów uprawy buraków cukrowych (o 2%) nie przyczynił się w wydatny sposób do złagodzenia skutków spadku plonu korzeni (o 19%) oraz ceny ich sprzedaży (o 5%). Znaczący spadek plonów oraz obniżenie się kursu EUR/PLN spowodowały, że plantatorzy buraka w 2010 roku utracili możliwość uzyskania dochodu z samej tylko produkcji (bez wsparcia w postaci dopłat). Niższy kurs EUR spowodował także realne obniżenie się kwot tzw. „płatności cukrowej”, które w 2010 roku były gwarantem pełnego pokrycia strat oraz uzyskania nadwyżki ekonomicznej na poziomie dochodu z działalności, którego wysokość była w stanie pokryć parytetową stawkę opłaty pracy. Udział wsparcia w postaci uzupełniającej płatności obszarowej w dochodzie z działalności otrzymanej do uprawy zbóż i rzepaku w 2010 roku stanowił od 25 do 59% i był wyraźnie niższy w porównaniu do roku poprzedniego. Niemniej jednak rolę dopłat należy ocenić jako kluczową w kształtowaniu dochodu z kolejnych zbóż i rzepaku.

Dochody uzyskane w 2010 roku z wytwarzania produktów zwierzęcych były w decydującej roli uzależnione od uwarunkowań cenowych na poszczególnych rynkach. W przypadku produkcji mleka, wyższa o 15% cena jego sprzedaży wsparta dodatkowo prognozowanym wzrostem (o ponad 2%) wydajności mlecznej krów spowodowała – przy minimalnie wyższych kosztach (o 1%) utrzymania krów – wyraźny poprawę wyników ekonomicznych, która wyraziła się wzrostem wskaźnika opłacalności o 16,5 pkt. proc. Najwyższą dynamikę wzrostu dochodu z produkcji mleka zaobserwowano w małoliczebnych stadach (do 10 krów), jednak najwyższe dochody w przeliczeniu na 1 krowę realizowali właściciele dużych stad (powyżej 40 krów). W przypadku tych pierwszych zasadnicze znaczenie miały płatności uzupełniające, które tworzyły 27% dochodu. Efekt skali uwidocznił się również w produkcji żywca wieprzowego i wołowego. Jednak w przypadku obu tych działalności, ich prowadzenie wiązało się z poniesieniem strat, których rozmiar uzależniony był od wielkości stada utrzymywanych zwierząt. Produkcja obu rodzajów żywca na małą skalę (do kilkunastu dt w ciągu roku) przyniosła duże straty, a jej kontynuowanie na taką skalę nie ma ekonomicznego uzasadnienia w obecnych realiach rynkowych. Jedynie odpowiednio duża skala prowadzonego tuczu i opasu, przy odpowiednim zarządzaniu stada, daje możliwość przynajmniej częściowego pokrycia kosztu podstawowych czynników wytwórczych.

Zmianę sytuacji dochodowej wytwarzania poszczególnych produktów rolniczych obrazują obliczone wielkości wskaźnika opłacalności (relacja wartości produkcji ogółem do kosztów ogółem).

	Pszemica ozima	Żyto ozime	Jęczmień jary	Rzepak ozimy	Buraki cukrowe	Mleko	Żywiec wieprzowy	Żywiec wołowy
2009 r.	101,6	69,2	105,5	106,4	120,5	126,3	97,0	86,8
2010 r.	133,4	114,3	150,9	123,6	94,9	142,8	89,9	85,7

Rodzaj dopłat uwzględnionych w rachunkach symulacyjnych

Od 2004 roku Polska należy do struktur unijnych, w związku z czym obowiązują w naszym kraju regulacje Wspólnej Polityki Rolnej. Jednym z instrumentów WPR jest system bezpośredniego wsparcia dochodów rolników, czyli dopłaty bezpośrednie. W Polsce wsparcie finansowe udzielane jest rolnikom jeszcze proporcjonalnie do powierzchni upraw (zgodnie z SAPS, z ang. Single Area Payment Scheme). Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji

Rolnictwa, jako agencja płatnicza, realizuje zadania w zakresie jednolitej płatności obszarowej (JPO), uzupełniającej płatności obszarowej (UPO) oraz płatności cukrowej. Rachunki kosztów i dochodów z produktów rolniczych dla 2009 i 2010 roku uwzględnia wyłącznie stawkę uzupełniającej płatności obszarowej (UPO) do 1 ha uprawy zbóż (pszenica ozima, żyto, jęczmień jary) i rzepaku ozimego, w tym stawkę tzw. „płatności zwierzęcej” do powierzchni upraw roślin przeznaczonych na paszę uprawianych na trwałych użytkach zielonych. W odniesieniu do analizowanych działalności produkcji zwierzęcej do których płatności te przysługują (krowy mleczne, żywiec wołowy) wyrażone one zostały w przeliczeniu na zaangażowaną w utrzymaniu zwierząt powierzchnię paszową. W przypadku buraków cukrowych w rachunku ujęta została płatność z tytułu cukru, tj. płatność cukrowa. Stawki uwzględnionych w symulacjach dopłat zostały przedstawione poniżej.

2009 r.	uzupełniająca płatność obszarowa	356,47 zł/ha ⁷ ,
	płatność do uprawy roślin energetycznych	190,33 zł/ha ⁸
	„płatność cukrowa”	53,47 zł/t ⁹ ,
	„płatność zwierzęca”	502,62 zł/ha ⁶ ,
2010 r.	uzupełniająca płatność obszarowa	327,28 zł/ha ¹⁰ ,
	„płatność cukrowa”	50,42 zł/t ¹¹ ,
	„płatność zwierzęca”	439,03 zł/ha ⁹ .

⁷ Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 listopada 2009 r. w sprawie stawek płatności uzupełniających za 2009 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 88, Poz. 1463).

⁸ Płatność tę otrzymali tylko niektórzy rolnicy spośród gospodarstw objętych badaniami. W roku 2010 płatność ta już nie obowiązywała.

⁹ Rozporządzenie MRiRW z dnia 6 listopada 2009 r. w sprawie stawki płatności cukrowej za 2009 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 188, Poz. 1465).

¹⁰ Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie stawek płatności uzupełniających za 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 213, Poz. 1403).

¹¹ Rozporządzenie MRiRW z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie stawki płatności cukrowej za 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 213, Poz. 1404).

ANEKS TABELARYCZNY

Tabela 1

Wskaźniki zmian cen towarów, tj. składników kosztów bezpośrednich produkcji roślinnej w latach 2009-2010^a

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-VII 2010 / 2009
			2009	I-VII 2010	
1	2	3	5	6	8
	MATERIAŁ SIEWNY				
1	Pszenica ozima	100 kg	155,14	121,77	0,785
2	Pszenica jara	100 kg	136,92	133,47	0,975
3	Żyto	100 kg	144,28	107,84	0,747
4	Jęczmień jary	100 kg	134,16	127,02	0,947
5	Pszennyto	100 kg	154,45	112,55	0,729
6	Mieszanki zbożowe	100 kg	135,87	121,61	0,895
7	Owies	100 kg	137,58	116,20	0,845
8	Zboża podstawowe z mieszankami zboż. średnio				0,846
9	Gryka	100 kg	286,63	270,80	0,945
10	Rzepak	100 kg	3 489,29	3 394,00	0,973
11	Kukurydza	1 porcja	148,28	147,93	0,998
12	Ziemniaki jadalne	100 kg	138,69	145,51	1,049
13	Buraki cukrowe*	1 jed. siew.	484,68	524,14	1,081
14	Buraki pastewne	100 kg	1 655,16	1 702,87	1,029
15	Trawy	100 kg	11,85	12,04	1,016
16	Koniczyna czerwona	100 kg	1 448,90	1 335,26	0,922
17	Seradela	100 kg	1 182,04	1 112,88	0,941
18	Łubin pastewny wąskolistny	100 kg	302,92	307,38	1,015
	NAWOZY MINERALNE				
19	Mocznik 46%	100 kg	35,03	31,33	0,894
20	Saletrzak 28%	100 kg	25,98	22,83	0,879
21	Saletra Amonowa 33-34%	100kg	28,39	25,28	0,890
22	<i>Średnio nawozy azotowe</i>				<i>0,888</i>
23	Superfosfat granulowany wzbogacony/potrójny (40%/46%)	100kg	55,02	44,07	0,801
24	Superfosfat granulowany (20%)	100 kg	30,73	24,67	0,803
25	<i>Średnio nawozy fosforowe</i>				<i>0,802</i>
26	Sól potasowa 57%	100 kg	52,79	44,32	0,840

27	Polifoska (8-24-24)	100 kg	55,88	43,15	0,772
28	Fosforan amonu (18-46)	100 kg	59,16	43,88	0,742
29	Polimag granulowany	100 kg	47,93	40,14	0,837
30	<i>Średnio wieloskładnikowe</i>				<i>0,784</i>
31	Nawóz węglanowy, wapniowo-magnezowy 48-53% CaO	100 kg	47,25	49,07	1,039
32	Nawóz wapniowy, tlenkowy 60% CaO	100 kg	74,65	81,59	1,093
33	<i>Średnio nawozy wapniowe</i>				<i>1,066</i>
NAWOZY ORGANICZNE					
34	Obornik	100 kg	22,77	28,04	1,231
35	ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN, średnio				1,116
UBEZPIECZENIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ^b					
36	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt lnu	PLN	3,54	3,45	0,975
37	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt tytoniu	PLN	8,07	8,02	0,994
38	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt pszenicy	PLN	2,78	2,73	0,982
39	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt rzepaku	PLN	3,81	3,82	1,003
40	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt buraków cukrowych	PLN	2,98	2,98	1,000
Składniki kosztów, które mogą oddziaływać na poziom kosztów specjalistycznych produkcji roślinnej					
41	Energia elektryczna	100 kWh	55,44	58,31	1,052
42	Koks opałowy, orzech II	1 t	1 029,14	948,53	0,922
43	Węgiel kamienny, klasa I, kostka	1 t	721,63	725,99	1,006
44	Benzyna bezołowiowa 95-oktanowa, "Euro-Super"	1 l	4,18	4,56	1,091
45	Benzyna bezołowiowa 98-oktanowa	1 l	4,39	4,77	1,087
46	Olej napędowy, letni	1 l	3,73	4,38	1,174
47	Olej napędowy, zimowy	1 l	3,68	4,07	1,106
48	Olej opałowy "Ekoterm Plus"	1 l	2,50	2,81	1,124
49	Wynajem powierzchni w obcych budynkach	m ²	17,57	17,96	1,022
50	Opłaty targowiskowe związane ze sprzedażą ziemiopłodów	1 dzień	12,57	12,67	1,008

* Szacowana średnia cena detaliczna (wg średnich cen z wybranych cukrowni).

^a Według niepublikowanych danych GUS.

^b Ubezpieczenie od gradu, przymrozków, powodzi lub huraganu.

Tabela 2

**Wskaźniki zmian cen towarów, tj. składników kosztów bezpośrednich
produkcji zwierzęcej w latach 2009-2010 ^a**

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-VII 2010 / 2009
			2009	I-VII 2010	
1	2	3	5	6	8
	KOSZT ZWIERZĄT ZAKUPYWANYCH W CELU WYMIANY STADA				
1	Prosięta*	1 szt.	172,61	143,99	0,834
2	Krowy mleczne*	1 szt.	2 487,00	2 520,86	1,014
3	Jałówki 1-roczone*	1 szt.	1 570,00	1 597,86	1,018
4	Pisklęta mięsne	1 szt.	1,83	1,91	1,044
5	Pisklęta ogólnego użytku	1 szt.	1,78	1,92	1,079
	PASZE TOWAROWE				
6	Koncentrat dla tuczników	100 kg	194,40	198,01	1,019
7	Koncentrat dla warchlaków	100 kg	221,02	223,98	1,013
8	Koncentrat dla loch	100 kg	198,69	202,99	1,022
9	Koncentrat dla krów mlecznych	100 kg	170,76	175,81	1,030
10	Mieszanka dla loch niskoprośnych	100 kg	119,64	118,06	0,987
11	Mieszanka dla loch wysokoprośnych i karmiących	100 kg	124,12	122,56	0,987
12	Mieszanka dla prosiąt	100 kg	182,00	181,53	0,997
13	Mieszanka dla tuczników PT 2	100 kg	99,30	94,04	0,947
14	Mieszanka dla krów wysokomlecznych	100 kg	105,24	109,23	1,038
15	Mieszanka dla bydła dorosłego	100 kg	113,18	114,11	1,008
16	Mieszanka dla cieląt i jagniąt C-J	100 kg	127,91	127,00	0,993
17	Mieszanka dla kur niosek DJ 1	100 kg	126,28	123,77	0,980
18	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych	100 kg	140,54	137,72	0,980
19	Mieszanka dla kurcząt rzeźnych	100 kg	144,78	142,48	0,984
20	Ziarna i śrutę zbożowe	100 kg	50,98	47,84	0,938
21	Otręby (pszenne + żytnie)	100 kg	420,80	409,41	0,973
22	Wystódki Suche	100 kg			1,000
23	Inne Treściwe	100 kg	1 480,42	1 215,71	0,821
24	Dodatki mineralne (uniwersalne)	100 kg	332,53	367,92	1,106
25	Mleko Pełne Własne	1 litr	89,62	101,89	1,137
26	Mleko Chude	1 litr			1,050
27	Preparat mlekozastępczy dla cieląt	100 kg	453,20	457,93	1,010

28	Ziemniaki pastewne*	100 kg	31,49	34,08	1,082
29	Siano*	100 kg	34,86	40,26	1,155
30	Słoma*	100 kg	22,77	28,04	1,231
	PASZE NIETOWAROWE OBCE				
31	Okopowe pastewne (buraki pastewne)	100 kg	30,07	31,62	1,052
32	Zielonki*	100 kg	34,86	40,26	1,155
33	Kiszonki*	100 kg	34,86	40,26	1,155
34	Wysłodki świeże	100 kg			1,000
35	Liście buraczane	100 kg	30,07	31,62	1,052
	UBEZPIECZENIE PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ^b				
36	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 sztuki bydła	PLN	6,91	6,88	0,996
37	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 tuczniaka				1,004
38	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 konia	PLN	9,25	9,37	1,013
39	Usługi weterynaryjne - wg wskaźnika GUS	PLN	26,81	27,76	1,035
40	Opłata za podkucie 1 kopyta konia	PLN			1,000
41	Badanie kliniczne krwi	PLN	26,81	27,76	1,035
42	Krycie krów	PLN	53,17	54,26	1,021
Składniki kosztów, które mogą oddziaływać na poziom kosztów specjalistycznych produkcji zwierzęcej					
43	Energia elektryczna	100 kWh	55,44	58,31	1,052
44	Koks	1 t	1 029,14	948,53	0,922
45	Węgiel kamienny, klasa I, kostka	1 t	721,63	725,99	1,006
46	Benzyna bezołowiowa 95-oktanowa, "Euro-Super"	1 l	4,18	4,56	1,091
47	Benzyna bezołowiowa 98-oktanowa	1 l	4,39	4,77	1,087
48	Olej napędowy, letni	1 l	3,73	4,38	1,174
49	Olej napędowy, zimowy	1 l	3,68	4,07	1,106
50	Olej opałowy "Ekoterm Plus"	1 l	2,50	2,81	1,124
51	Wynajem powierzchni w obcych budynkach	m ²	17,57	17,96	1,022
52	Opłaty targowiskowe związane ze sprzedażą zwierząt	1 dzień	12,57	12,67	1,008

* Średnia cena w obrocie targowiskowym.

^a Według niepublikowanych danych GUS.

^b Ubezpieczenie od padnięcia lub dobicia z konieczności.

Tabela 3**Wskaźniki zmian cen wybranych produktów rolnych w latach 2009-2010**

lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-X 2010 / 2009
			2009	I-X 2010	
1	2	3	5	6	8
1	Pszenica ^a	1 dt	48,26	57,31	1,188
2	Żyto ^a	1 dt	32,74	39,20	1,197
3	Jęczmień ^b	1 dt	52,78	54,96	1,041
4	Rzepak ^c	1 dt	103,64	131,77	1,271
5	Ziemniaki ^a	1 dt	31,73	38,16	1,203
6	Buraki cukrowe ^c	1 dt	10,93	10,40	0,952
7	Mleko ^a	1 litr	0,90	1,04	1,157
8	Żywiec wołowy ^a	1 kg	4,52	4,54	1,004
9	Żywiec wieprzowy ^a	1 kg	4,56	3,89	0,853
10	Żywiec drobiowy ^a	1 kg	3,64	3,47	0,953

^a Ceny w skupie, średnia z 2009 r. oraz średnia w okresie I-X 2010 r.; wg danych GUS.

^b Ceny w obrocie targowiskowym, średnia z 2009 r. oraz średnia w okresie I-X 2010 r.; wg danych GUS.

^c W przypadku rzepaku - w 2009 r. średnia cena skupu wg GUS, w 2010 r. szacowana średnia cena skupu wg opinii ekspertów IERiGŻ-PIB, w przypadku buraków cukrowych - w latach 2009-2010 minimalna cena skupu w przeliczeniu na PLN.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

